

1 Algemene gegevens

1.1	Titel van het project	Chlamydia in kippen
1.2	Looptijd van het project	1-2-2018 - 31-12-2021
1.3	Trefwoorden (maximaal 5)	Chlamydia, papegaaizenziekte, psittacose, kippen

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

- ☒ Fundamenteel onderzoek
- ☒ Translationeel of toegepast onderzoek
- ☐ Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- ☐ Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- ☐ Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- ☐ Hoger onderwijs of opleiding
- ☐ Forensisch onderzoek
- ☐ Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)

Papegaaienziekte of psittacose is een aangifteplichtige ziekte die bij mensen ernstige longontsteking kan veroorzaken. De bacterie *Chlamydia psittaci* veroorzaakt de ziekte. Besmette vogels kunnen de bacterie overgedragen op mensen. *C. psittaci* is bij meer dan 465 vogelsoorten aangetoond, vooral papegaaiachtigen en duiven zijn bekende dragers. Een infectie bij vogels kan zonder verschijnselen verlopen, maar kan ook tot oogontsteking, benauwdheid en sterfte leiden.

De laatste jaren is meer onderzoek gedaan naar de rol van kippen. In België en Frankrijk is *C. psittaci* op kippenbedrijven en slachterijen gevonden. Ook mensen die in contact kwamen met besmette kippen, liepen de ziekte op. In Nederland hebben we in 2015 en 2016 op ongeveer 150 leghennenbedrijven *C. psittaci* niet kunnen aantonen. Wel hebben we een broertje van de *C. psittaci* bacterie gevonden: *Chlamydia gallinacea*. Naar *C. gallinacea* is nog weinig onderzoek gedaan. In de literatuur is wel een mogelijk verband gelegd tussen *C. gallinacea* en longontsteking bij mensen. Bij kippen is verminderde groei aangetoond.

Met deze achtergrond willen we verder onderzoek doen naar de rol van zowel *C. psittaci* als *C. gallinacea* in kippen. We willen met dit onderzoek de volgende vragen beantwoorden:

1. Kan *C. gallinacea* ziekte veroorzaken in kippen?
2. Kunnen kippen die een infectie hebben doorgemaakt met *C. gallinacea* daarna worden besmet met *C. psittaci*?
3. Hoe snel spreiden *C. gallinacea* en *C. psittaci* in kippen?

De resultaten van dit onderzoek zijn belangrijk voor zowel diergezondheid als volksgezondheid. Voor kippenhouders is het van belang om te weten of kippen ziek kunnen worden van *C. gallinacea*. De overheid kan met deze informatie een betere inschatting maken of maatregelen tegen de verspreiding van *C. gallinacea* of *C. psittaci* nodig zijn.

3.2	Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Kennis over het ziekteverwekkend vermogen van <i>Chlamydia gallinacea</i> in kippen. Informatie of een doorgemaakte infectie met <i>C. gallinacea</i> beschermt voor <i>C. psittaci</i> . Daarnaast zijn verzamelde bloedmonsters uit deze studie van waarde voor een project waar gewerkt wordt aan verbetering van de diagnostiek voor <i>Chlamydia</i> .
3.3	Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Kippen, n= 352
3.4	Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	De kippen zullen in de dit project met <i>Chlamydia</i> worden geïnfecteerd. Als gevolg hiervan kunnen dieren ziek worden. Indien dieren ziek worden, zullen zij tijdig worden geëuthanaseerd. Ook zal tijdens het onderzoek een aantal maal bloed worden afgenomen en zullen keel- en cloacaswabs worden verzameld.
3.5	Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	Matig ongerief
3.6	Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Dieren worden na afloop van de studie geëuthanaseerd.

4 Drie V's

4.1	Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Er is geen alternatief om het ziekteverloop en de verspreiding van <i>Chlamydia</i> in kippen te kunnen bestuderen.
-----	---	---

4.2	Vermindering Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.	Het onderzoek is stapsgewijs opgebouwd. Tussen de stappen zitten beslismomenten, waardoor het aantal benodigde dieren zo laag mogelijk wordt gehouden.
4.3	Verfijning Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.	De kippen worden gehouden op strooisel en krijgen zitstokken aangeboden. De kippen zullen worden geëuthanaseerd, voordat zij ernstig ziek worden.
4.4	Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.	Indien dieren ziek worden, zullen zij tijdig worden geëuthanaseerd.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum	21 februari 2018
Beoordeling achteraf	Nee
Andere Opmerkingen	Nee